

Dreptul

ISSN 1857-3185

VINERI

23 august

2013

Anul XII

nr. 32 (483)

8 pagini – 4,10 lei

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

**Discuții privind situația
respectării drepturilor
omului în Republica
Moldova**

pag. 3

**Acțiuni întru
susținerea
populației de etnie
romă**

pag. 5

**Modul și condițiile
de detenție în
penitenciarele de tip
deschis**

pag. 6

Vicepremierul Eugen Carpov a avut o întrevedere cu șeful Delegației UE

Viceprim-ministrul Republicii Moldova Eugen Carpov a avut o întrevedere de rămas bun cu șeful Delegației Uniunii Europene în R. Moldova Dirk Schuebel, aflat la final de mandat, potrivit Biroului pentru reintegrare.

Eugen Carpov a ținut să îi mulțumească șefului Delegației UE pentru sprijinul acordat țării noastre pe întreaga perioadă a aflării sale în Republica Moldova, subliniind, totodată, rolul major pe care UE îl are în procesul de modernizare a statului nostru.

„În ultimii patru ani, Republica Moldova a făcut pași siguri pe calea reformării instituțiilor statului, democratizării societății și integrării europene. Acest fapt se datorează în mare măsură sprijinului și eforturilor Uniunii Europene și personal dumneavoastră, care, în calitate de șef al Delegației UE la Chișinău, ați avut un rol decisiv în promovarea proceselor de adaptare a țării noastre la standardele Uniunii Europene”, a declarat vicepremierul moldovean.

În cadrul discuției a fost remarcat suportul Uniunii Europene în procesul de reglementare

a conflictului transnistrean, atât în calitate de participant la negocierile în formatul „5+2”, cât și prin proiectele, inițiativele și asistența acordată Republicii Moldova. Viceprim-ministrul Eugen Carpov a menționat importanța pe care o are Misiunea de Asistență la Frontieră (EUBAM) în ameliorarea capacităților vamale și abilităților de gestionare a frontierei de stat dintre Republica Moldova și Ucraina, adoptarea standardelor UE în domeniu, precum și contribuția acesteia la soluționarea pașnică a conflictului transnistrean. De ase-

menea, a fost înalt apreciat sprijinul UE în procesul de consolidare a încrederii între cele două maluri ale Nistrului prin programul „Măsuri de Consolidare a Încrederii”, finanțat de UE, al cărui scop este de a favoriza rezolvarea conflictului transnistrean prin asigurarea dezvoltării sociale și economice a comunităților locale din zona de securitate.

La rândul său, șeful Delegației UE la Chișinău a dat asigurări că Uniunea Europeană va susține și în continuare aspirațiile pro-europene ale Republicii

Moldova, precum și necesitatea reglementării definitive a conflictului transnistrean în baza principiilor suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova. În context, Dirk Schuebel a sugerat necesitatea continuării reformelor și aprofundarea acțiunilor îndreptate spre consolidarea încrederii între locuitorii de pe ambele maluri ale Nistrului.

Polițiștii moldoveni au luat aurul la un concurs de măiestrie profesională din Belarus

Angajații Inspectoratului Național de Patrulare s-au întors cu medalii de aur de la Concursul republican de măiestrie profesională a inspectorilor auto, organizat de Ministerul Afacerilor Interne din Belarus. La competiția care s-a desfășurat în orașul Brest au participat 44 de concurenți, printre care și reprezentanți din Rusia, Ucraina și Republica Moldova.

Concurenții și-au demonstrat calitățile fizice în cadrul probei de luptă corp la corp și abilitățile de mînuire a armelor în condiții extreme de deplasare cu automobilul și motocicletă, au participat la organizarea și dirijarea traficului rutier și au susținut proba de acordare a primului ajutor medical.

Echipa Inspectoratului Național de Patrulare, din care au făcut parte Dumitru Dermenji, Iurii Cușnir, Iurii Loghin și Artur Chiaburu, a fost apreciată în mod deosebit de membrii juriului, cu diplome, medalii și cadouri valoroase, pentru profesionalism și nivelul de pregătire de care a dat dovadă.

Comisia pentru decernarea Premiului Național a ales premianții ediției 2013

Comisia pentru decernarea Premiului Național, prezidată de prim-ministrul Iurie Leancă, a ales premianții ediției 2013. În lista candidaților înaintați la concursul pentru decernarea Premiului Național, ediția 2013, au fost incluse, în total, 31 de personalități. Pentru examinarea dosarelor au fost create 3 comisii pe domenii (știință, tehnologii, cultură și artă). Cea de-a 4-a comisie (sport) nu a fost formată din motiv că pentru domeniul sportului a fost înaintat doar un singur dosar.

Inițial, a fost aprobată schița medaliei și stabilirea procedurii de votare.

În urma procedurii de vot secret, membrii Comisiei pentru decernarea Premiului Național au ales 10 premianți.

Astfel, câștigătorii Premiului Național - 2013 au fost desemnați: 5 premii la cultură și arte: Eleonora Romanescu, pictoriță; Gheorghe Mustea, compozitor, dirijor; Mihail Munteanu, artist vocalist; Victor Bucătaru, cineast, regizor, producă-

tor; Spiridon Vangheli, scriitor; 3 premii la știință: colectivul de autori Ion Ababii; colectivul de autori Andrei Munteanu și Maria Gonciaruc, dr. hab. agricultură, conferențiar cercetător; 1 premiu la tehnologii – Nicolae Eremia, dr. hab. agricultură, în elaborarea tehnologiilor întru obținerea produselor apicole și 1 premiu la sport – Petru Caduc.

Comisia a precizat că, candidatura regretatului regizor Victor Bucătaru a fost recunoscută perfect eligibilă în virtutea faptului că la momentul depunerii dosarului pînă la data limită (5 august 2013) era în viață, astfel încît dosarul a întrunit toate cerințele prevăzute de regulament.

Înmînarea premiilor va avea loc pe data de 26 august, la Palatul Național „Nicolae Sulac”, în cadrul festivității dedicate Zilei Independenței Republicii Moldova. Valoarea Premiului Național constituie 100 mii lei, anunță Biroul comunicare și relații cu presa al Guvernului.

Începe ziua cu **DREPTUL!**

IMPORTANT:

Stimați cititori, vă anunțăm că următorul număr al ziarului **DREPTUL** va apărea la 6 septembrie 2013.

◆ **Flash**| **Factura la gaz poate fi primită prin e-mail**

Din luna august 2013, consumatorii non-casnici din mun. Chișinău pot beneficia de un nou serviciu de recepționare lunară, prin e-mail, a copiei facturii de plată pentru gazele naturale. Despre aceasta a anunțat SA „Moldovagaz”.

Astfel, doritorii care vor să beneficieze de acest serviciu, urmează să trimită un e-mail la adresa factura.email@moldovagaz.md, care să conțină următoarele date despre consumator: nume, prenume, patronimic, nr. contului personal și e-mailul.

| **Elevii din Republica Moldova vor învăța șahul la școală**

În premieră pentru Republica Moldova 20 de școli de pe ambele maluri ale Nistrului vor avea, din această toamnă, profesori calificați, materiale didactice și inventarul necesar pentru studierea șahului.

Acest lucru va fi posibil grație unui proiect implementat cu asistența Programului UE-PNUD – „Susținerea măsurilor de promovare a încrederii”.

Scopul acestui program este de a spori gradul de încredere între oameni de pe ambele maluri ale Nistrului, pentru ca ei să colaboreze și împreună să-și ridice nivelul de trai. Programul este implementat în perioada 2012-2015, cu un buget total de 10,6 mil. euro, dintre care 9,5 mil. din partea UE și 1,1 mil. din partea PNUD.

| **La Banca de Economii se desfășoară etapa ordinară a plății sumelor indexate deponenților**

La Banca de Economii (BEM) se desfășoară etapa ordinară a plății sumelor indexate deponenților, potrivit Serviciului de presă al Ministerului Finanțelor al R. Moldova.

În acest mod, vor putea beneficia de sumele indexate, în conformitate cu etapa a doua, deponenții, inclusiv cei născuți în 1928, precum și sumele aferente primei etape, deponenții, inclusiv cei cu anul nașterii 1991.

Pentru a beneficia de indexare, deponenții pot să se adreseze la subdiviziunile Băncii de Economii.

În proiectul bugetului de stat pe anul 2013, în aceste scopuri au fost alocate 65 de milioane de lei.

| **Moldova, pe locul 82 după prezența femeilor în Parlament**

Republica Moldova se situează pe locul 82 în lume după prezența femeilor în Parlament, potrivit unui studiu realizat de Banca Mondială.

Țara care are cel mai mare număr de femei în Parlament, conform datelor din 2012, este Rwanda cu 56%, urmată de Andorra, unde reprezentarea în Parlament a sexului slab a crescut de la 25 la 50%. În topul liderilor se menționează și Cuba, unde 45% femei sînt deputați.

Dintre țările membre ale Uniunii Europene, prima care apare în acest clasament mondial este Suedia, fiind plasată pe locul patru cu 45%, după care urmează Germania situată pe locul 26, Franța - 40, Polonia - 59, Marea Britanie - 65, Italia - 73.

Situația țărilor post-sovietice referitoare la prezența femeilor în Parlament este una mai precară. Astfel, bariera de 25 la sută este depășită doar de Belarus, Turkmenistanul fiind situat pe locul 98, Azerbaidjanul - 102, Rusia - 119, Georgia - 134.

| **O moldoveancă care lucra în Italia a primit moștenire 800 000 de euro**

O moldoveancă care lucra în calitate de îngrijitoare la un preot, în orașul San Sebastian din nordul Italiei, a moștenit în ziua în care acesta a murit, 800 000 de euro.

Averea moldovencei este compusă din bani lichizi și titluri bancare.

Moștenirea i-a fost lăsată de către fostul preot al orașului, care a murit cu câteva luni în urmă. Acesta făcea parte din parohia Lumezzane Bresciano. Aceeași sursă menționează că administrația orașului vrea să știe dacă această sumă de bani include și bunurile care aparțin parohiei. Cazul este cercetat.

| **Experții europeni organizează seminare pentru militarii moldoveni**

Circa 30 de militari din cadrul structurilor Ministerului Apărării și Marelui Stat Major al Armatei Naționale au participat la seminarul cu genericul „Ciclul managementului de proiect” desfășurat, în premieră, la inițiativa Ministerului Apărării, în colaborare cu reprezentanții proiectului Uniunii Europene „Suport pentru Cancelaria de Stat – TTSIB”.

În cadrul seminarului, echipa de experți din partea proiectului TTSIB, în frunte cu șeful de echipă al proiectului Janos Zakonyi, au familiarizat efectivul Armatei Naționale cu conceptul, rolul și utilitatea managementului ciclului de proiect. Următoarea activitate de acest gen se va desfășura astăzi la sediul Ministerului Apărării și va avea ca subiect utilizarea eficientă a instrumentelor europene de consolidare instituțională – Twinning, TAIEX și SIGMA.

Legea celor 2 procente – binele public din banii contribuabililor

Dacă sînteți plătitori de impozite, aflați că prin taxele ce le achitați anual ați putea face și un bine public. Foarte simplu. Ați putea direcționa două procente din impozitul pe venit către organizații neguvernamentale. Mai simplu spus, veți ști exact la cine va merge banul dumneavoastră și în ce scopuri va fi cheltuit. Practica a prins rădăcini în multe țări europene și e pe cale să fie pusă în aplicare în Moldova. Deocamdată, autoritățile sînt la etapa elaborării amendamentelor la Codul fiscal, dar pînă în 2014, așa-zisa „Lege de 2 procente” ar putea fi adoptată.

Moldovenii sînt receptivi atunci cînd este vorba de donații, ajutoare și compasiune. Nu însă foarte mulți. Puțini sînt din cei care o fac sistematic. În general, însă, un moldovean donează în medie trei euro pe an în scopuri caritabile, conform unui sondaj IMAS, realizat anul trecut. Din 2014 ar putea-o face mai des și fără multe bătăi de cap. Ar putea direcționa 2 procente din impozitul pe venit anual către o organizație, fundație sau orice altă instituție non-profit pentru a contribui la îmbunătățirea vieții publice.

Acest lucru va fi posibil doar în baza noilor amendamente la Codul fiscal, care acum sînt încă în fază de elaborare. Autoritățile s-au inspirat din așa-zisa

și-ar putea crea peste noapte propriile ONG-uri, așa-zisele organizații fantomă, pentru a direcționa cele 2 procente din venit, astfel încît banii să rămînă în acelaș buzunar.

Autoarea amendamentelor spune că FISC-ul va prezenta contribuabililor o listă cu ONG-urile care au activitate publică de cel puțin un an și corespund tuturor normelor legale. Consiliul Organizațiilor Nonguvernamentale discută despre aceste amendamente încă din 2008 și abia în acest an lumina de la capătul tunelului a prins contur, spun ong-iștii. Potrivit lor, din noile amendamente vor avea de cîștigat și statul, și cetățeanul.

Inițiativa relansată și de cîțiva bloggeri, și susținută de Fundația „Edelweiss”, va viza strict proiectele derulate pe teritoriul Republicii Moldova.

Amendamentele nu vor fi obligatorii, așa că fiecare contribuabil va decide dacă vrea sau nu să se manifeste civic. Anul trecut, din impozitul pe venit s-au acumulat aproape patru miliarde de lei la buget. Dacă s-ar fi aplicat această lege, ONG-urilor le-ar fi revenit 500 milioane de lei.

„Lege de 2 procente” din mai multe țări europene.

Conform amendamentelor, contribuabilii, persoane fizice sau juridice, vor putea direcționa cele 2 procente din venit numai organizațiilor neguvernamentale, nu și instituțiilor publice, cum ar fi muzeele, școlile ori casele de cultură, spre exemplu.

Există și o altă parte a monedei. Experții nu exclud că odată cu aplicarea acestor prevederi, unele companii mari

Dorin Recean: O parte dintre polițiștii demiși pentru acte de corupție au fost restabiliți prin judecată

O parte dintre polițiștii care au fost demiși pentru acte de corupție au fost restabiliți în funcție. Despre aceasta a declarat ministrul de Interne Dorin Recean, în cadrul unui interviu. Potrivit lui, polițiștii au fost restabiliți prin decizia instanței de judecată.

„Spre regret, au fost restabiliți o parte din cei care au fost dați afară pe motiv de corupție. Noi, la MAI, vom adopta o nouă politică, prin care vom face publice absolut toate materialele legate de aceste cazuri, astfel încît societatea să vadă că elementele corupte au fost eliminate din sistem și cum au fost ele repuse în funcție de alți colegi din sistemul de justiție. În așa fel, vom avea o transparență mai mare a acestui proces. Zilnic, avem operațiuni care vizează acte de corupție, abateri disciplinare”, a spus D. Recean.

Ministrul susține că pînă în prezent, se lucrează în vederea eliminării fenomenului corupției în cadrul colaboratorilor de poliție.

„Ați văzut deja cîte operațiuni a făcut Securitatea Internă a Ministerului Afacerilor Interne, cîte operațiuni a făcut Centrul Național Anticorupție, care ne ajută în acest sens. Schimbăm procedurile interne, avem deja peste o sută și ceva de polițiști sancționați, doar în acest an, în legătură cu fapte de corupție, de abuz, de lipsă de disciplină. Am avut și cazuri mai răsunătoare”, a punctat ministrul.

Precizăm că, anterior, trei angajați ai Inspectoratului Național de Patrulare (INP), care au fost filmați în timp ce luau mită, au fost eliberați din funcție.

Festivitățile dedicate Zilei Independenței 2013

În acest an se împlinesc 22 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Cu această ocazie, Guvernul va organiza mai multe festivități.

Astfel, marcarea sărbătorii naționale va începe pe data de 26 august, cînd la Palatul Național va avea loc adunarea solemnă și concertul festiv dedicat aniversării a 22-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. În cadrul evenimentului urmează a fi decernat Premiul Național - 2013.

Pe data de 27 august, vor avea loc mai multe activități, inclusiv depuneri de flori la Monumentul „Stefan cel Mare și Sfînt” și la Monumentul „Maica Îndurerată”, manifestații cultural-artistice și expoziții tematice. În premieră, la Chișinău va fi organizată Parada Portului Popular la care vor participa 35 de colective folclorice din toate raioanele.

Tot pe 27 august, va fi organizată o expoziție de artă plastică cu genericul „Moldova independentă”, la care vor participa artiști plastici din componența organizațiilor etnoculturale.

În intervalul 27-28 august, se va desfășura festivalul-concurs național al interpreților cîntecului folcloric „Maria Dragan”. Evenimentul va avea loc în satul Bălăurești, raionul Nisporeni. De asemenea, în această zi va avea loc și o cursă de automobilism, cu traseul Chișinău-Ungheni.

Cu prilejul Zilei Independenței, va avea loc și ceremonia de lansare a construcției gazoductului Iași-Ungheni.

Totodată, în toate grădiniile publice din municipiile Chișinău și Bălți și orașul Cahul, vor evolua mai multe orchestre militare.

Curtea Constituțională din Republica Moldova va examina înlocuirea limbii moldovenești cu română

Curtea Constituțională din Republica Moldova va examina pe 12 septembrie sesizarea deputatei liberal-reformatoare Ana Guțu privind înlocuirea în Constituție limba oficială „moldovenească” cu română.

În special, A. Guțu a cerut ca sintagma „limbă moldovenească” să fie înlocuită prin „limba română”. Astfel, dacă toți cei șase magistrați, care printre altele dețin pașapoarte românești, vor aproba această cerere, limba oficială va deveni română.

A. Guțu a argumentat că, din punct de vedere științific, articolul din Constituție referitor la „limba moldovenească”

nu are nici un sens și a fost adoptat „din considerente politice și strategice” în timpul regimului comunist.

Membră a Partidului Liberal-Reformator din Republica Moldova și doctor în filologie romanică, A. Guțu consideră că, această „eroare monumentală” s-a transformat într-o „normă constituțională”.

Posibila înlocuire a limbii „moldovenești” în Constituție are loc după ce președintele român Traian Băsescu și-a manifestat speranța că „o corectare” în acest sens va porni din partea Republicii Moldova.

Discuții privind situația respectării drepturilor omului în Republica Moldova

Avocatul parlamentar Tudor Lazăr s-a întâlnit cu ofițerul politic al Ambasadei SUA în Moldova Michael Ball. Potrivit unui comunicat al Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova, discuțiile celor doi oficiali s-au axat pe situația curentă privind respectarea drepturilor omului în țara noastră.

În context, au fost abordate evoluțiile la acest capitol în primul semestru al anului curent, precum și cele mai stringente probleme din domeniu care necesită o atenție sporită din partea autorităților.

Avocatul parlamentar a menționat importanța acordată de CpDOM concluziilor formulate în raportul anual al Departamentului SUA privind respectarea drepturilor omului în R. Moldova. Ombudsmanul a relevat că problemele evidențiate în acest raport se află constant în vizorul avocaților parlamentari, care acționează conform atribuțiilor de care dispun pentru eliminarea cauzelor existente. Nu au fost trecute cu vederea nici cazurile de rezonanță aflate în ultimele 6 luni în atenția Instituției avocaților parlamentari, care a intervenit în modul stabilit de lege pentru repunerea cetățenilor în drepturile lezate. Totodată, ombudsmanul a remarcat importanța adoptării, în 2012, a Legii cu privire la asigurarea egalității, crearea Consiliului Antidiscriminare, dar a specificat faptul menținerii în societate a unei atitudini neunivoce față de anumite categorii de minorități și în special față de cea cu orientare

sexuală netradițională. Acest lucru a constituit motivul unor manifestări de protest în particular din partea reprezentanților Mitropoliei Moldovei.

Ombudsmanul a venit cu detalii privind modul de reacționare a CpDOM la deciziile cu caracter discriminatoriu pentru minoritățile sexuale ale unor autorități locale. Astfel, drept urmare a unor demersuri ale Instituției avocaților parlamentari, susținute de Călcăușii de Stat și organizația „Genderdoc”, în anul curent, hotărârea administrației municipale Bălți a fost abrogată de instanța de judecată. La fel, urmare a intervenției CpDOM, instanța de judecată a anulat prevederile unei legi discriminatorii față de persoanele cu orientare sexuală netradițională, adoptată de Adunarea Populară a Găgăuziei, se precizează în comunicatul CpDOM.

Tudor Lazăr a menționat că CpDOM a reacționat și în cazurile în care unii politicieni, demnitari publici sau formatori de opinie,

printre care și jurnaliști, au admis declarații ofensatoare la adresa unor

constatărilor din cadrul vizitelor efectuate de avocatul parlamentar

scop, angajații CpDOM au efectuat vizite preventive și de monitorizare în cadrul MNPT, au reacționat la plîngerile petiționarilor, expedind avize cu recomandări organelor competente. Tudor Lazăr a evidențiat cazul de la internatul Psihoneurologic din municipiul Bălți, unde un medic ar fi violat mai multe pacienți din cadrul instituției, CpDOM acționând în modul stabilit de legislație.

Întrebat despre situația din penitenciarele din stînga Nistrului, ombudsmanul a precizat că avocații parlamentari nu au acces în instituțiile respective. Totodată, a fost remarcat faptul că Instituția avocaților parlamentari monitorizează starea de lucruri la compartimentul respectarea drepturilor omului în regiunea transnistreană.

La fel, în cadrul întrevederii Tudor Lazăr a mai oferit detalii referitoare la procesul de elaborare a proiectului de lege cu privire la avocatul poporului. E de menționat că documentul se află la stadiul de definitivare la Ministerul Justiției și urmează a fi propus Parlamentului spre examinare în sesiunea de toamnă-iarnă.

La rîndul său, ofițerul politic al Ambasadei SUA Michael Ball a remarcat utilitatea informației prezentate de avocatul parlamentar, într-o mai bună documentare privind situația existentă în Republica Moldova la capitolul respectării drepturilor omului.

C.D.

minorități sau cu caracter antirasial.

În acest sens, avocatul parlamentar a evidențiat evoluțiile pozitive înregistrate la capitolul respectarea drepturilor minorității etnice rome. Astfel, în contextul realizării Hotărîrii Guvernului nr.494 privind susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova, în perioada anilor 2011-2015, autoritățile au instituit în 15 localități medietori comunitari, numărul cărora va ajunge în curînd la 48. Potrivit

în teritoriu, reprezentanții autorităților publice locale sînt dispuși să acorde tot sprijinul necesar etnicilor romi pentru integrarea lor pleneră în societate.

Fenomenul torturii și-a găsit și el loc printre subiectele abordate. Prin urmare, avocatul parlamentar a relevat despre examinarea de către CpDOM, în primul semestru al anului în curs, a unor presupuse cazuri de aplicare a torturii, tratamentului inuman și degradant. În acest

Republica Moldova este a cincea țară din lume care a aplicat în practică e-apostila

E-apostila a fost lansată, recent, și în Republica Moldova. Astfel, țara noastră este a cincea din lume, și a doua din Europa, care dispune de un astfel de serviciu.

La ceremonia de lansare a e-apostilei, de către Ministerul Justiției, au participat prim-ministrul Iurie Leancă, ministrul Justiției Oleg Efrim, directorul Centrului de Guvernare Electronică Stela Mocan, șeful Serviciului Apostilă Valeriu Frimu, potrivit unui comunicat al Ministerului Justiției.

În alocuțiunea de deschidere a evenimentului, Oleg Efrim a declarat că, prin lansarea serviciului e-apostilă, „Ministerul Justiției își propune modernizarea serviciilor pe care le prestează cetățenilor, prin aplicarea noilor sisteme de procesare a informației pentru a oferi servicii de calitate și la costuri adecvate. Astfel, prețul pentru apostilarea anumitor acte se va ieftini cu 200-300%”. Totodată, Oleg Efrim a subliniat că, serviciul e-apostila face parte din conceptul de e-justiție pe care ministerul de ramură l-a elaborat și îl promovează.

Prim-ministrul Iurie Leancă a ținut să menționeze că „serviciul e-apostila este un pas spre transparență, spre servicii calitative, tarife mai mici, mai puține bariere birocratice și care are menirea să elimine posibilele abuzuri ale funcționarilor față de cetățeni”.

La rîndul ei, Stela Mocan, directorul Centrului de Guvernare Electronică a punctat că, tehnologiile informaționale oferă nu doar posibilitatea de a comunica, dar și soluții în timp real, iar lansarea serviciului e-apostilă se înscrie în acest context.

Trebuie menționat că, în anul 2012, Ministerul Justiției a înregistrat 95 de mii de solicitări pentru eliberarea apostilei și odată cu lansarea acestui serviciu va fi îmbunătățit mecanismul de prestare a serviciilor publice de aplicare a apostilei și vor fi reduse termenele de examinare a actelor depuse spre apostilare.

Dacă pînă în prezent, dosarul cu acte se depunea doar la Ministerul Justiției, după lansarea serviciului, apare posibilitatea de a solicita și achita online serviciul apostila pe site-ul www.apostila.gov.md, oficiile străii civile, misiunile diplomatice etc. Respectiv, documentele nu vor fi eliberate doar de către Ministerul Justiției, ci vor putea fi descărcate și pe site-ul www.apostila.gov.md, de către cetățenii care sînt deținători ai semnăturii digitale.

Va fi redus termenul de eliberare și costul actelor remise spre apostilare. Astfel, dacă pînă acum, cetățenii trebuiau să aștepte apostilarea actelor între 6 ore și 10 zile, în curînd va fi posibilă obținerea apostilei între 1 oră și 5 zile. Vor fi eliberate de două ori mai rapid, actele ce pot fi obținute gratuit, 5 zile în loc de 10 zile, 30 lei vor costa actele eliberate într-o zi și 50 de lei cele perfectate într-o oră (costul include taxa de stat în valoare de 100 de lei pentru toate categoriile de acte).

Principalii beneficiari ai serviciului e-apostilă vor fi cetățenii R. Moldova din afara țării. Aceștia vor fi scutiți de a prezenta procuri, pentru că își vor putea apostila online, personal, actele necesare, din orice colț al lumii, se mai precizează în comunicat.

Apostila este semnul imprimat al ștampilei, completat la toate rubricile și sigilat în modul corespunzător. Aplicarea apostilei este unica formalitate care poate fi solicitată pentru a atesta veridicitatea semnăturii, calitatea în care a acționat semnatarul actului său, după caz, autenticitatea sigiliului și a ștampilei de pe acest act. În conformitate cu prevederile Regulamentului privind aplicarea apostilei, aceasta se aplică pe actele oficiale întocmite pe teritoriul Republicii Moldova, care urmează să producă efecte juridice pe teritoriul unui stat, parte la Convenția de la Haga.

C.D.

ANRCETI anunță menținerea obligațiilor speciale preventive impuse anterior furnizorilor cu putere semnificativă pe patru piețe relevante

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) anunță menținerea obligațiilor speciale preventive impuse în anii 2010 - 2011 furnizorilor desemnați cu putere semnificativă pe patru piețe cu ridicata: de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă (piața 3), de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie mobilă (piața 7), de inițiere a apelurilor la puncte fixe din rețeaua publică de telefonie (piața 2) și de tranzit a apelurilor în rețelele de telefonie (piața 9).

Consiliul de administrație a luat decizia sus-menționată după ce ANRCETI, în temeiul art.53 al Legii comunicațiilor electronice, a efectuat, în cadrul ciclului doi al studierii piețelor relevante, analiza celor patru piețe și a constatat lipsa concurenței efective pe acestea. Prin hotărârile nr. 3 și nr. 4, din 12.02.2013, Consiliul de administrație al ANRCETI a identificat drept susceptibile reglementării preventive piețele 3 și 7, și a desemnat furnizorii cu putere semnificativă pe ambele piețe.

Prin alte două hotărâri – nr. 23 și nr. 24, din 11.06.2013, Consiliul de administrație al ANRCETI a decis, în baza analizei de piață, că piețele 2 și 9 sînt susceptibile reglementării preventive și a desemnat SA „Moldtelecom” drept furnizor cu putere semnificativă pe ambele piețe.

Pornind de la faptul că în anul 2010, în cadrul primului ciclu al analizei piețelor 3 și 7, furnizorilor de telefonie fixă și mobilă desemnați cu putere semnificativă pe piețele 3 și 7 le-au fost impuse, prin hotărârile Consiliului de administrație al ANRCETI nr. 60-76 și, respectiv, nr. 77-79, din 23.12.2010, cu modificările și completările ulterioare, obligații speciale preventive, care la momentul nu necesită modificări, s-a conchis, în temeiul art.50, în corelare cu art.53 alin.(1), ultima propoziție, din Legea comunicațiilor electronice, de a menține obligațiile impuse anterior acestor furnizori. Obligațiile speciale preventive pentru furnizorii noi intrați pe piața de telefonie fixă vor fi stabilite prin hotărârile Consiliului de administrație al ANRCETI care urmează să fie aprobate.

O abordare similară a fost adoptată și în cazul obligațiilor speciale preventive impuse SA „Moldtelecom”, în legătură cu puterea sa semnificativă pe piețele 2 și 9, prin hotărârile Consiliului de administrație al ANRCETI nr. 27 și, respectiv, nr. 28, din 01.11.2011.

Conform art.53 alin.(1) din Legea comunicațiilor electronice, ANRCETI efectuează analiza piețelor relevante cel puțin o dată la 2 ani, în scopul constatării existenței concurenței efective pe aceste piețe și are dreptul să impună, să mențină, să modifice sau să revoce obligațiile față de furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice.

Memorandum de colaborare semnat între mai multe organizații de drept

Biroul Migrație și Azil (BMA) al Ministerului Afacerilor Interne a semnat, recent, un memorandum de înțelegere cu Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și Asociația Obștească

privința cărora a fost dispusă luarea în custodie publică, cu repartizarea în Centrul de plasament temporar al străinilor al BMA.

Elaborarea unui astfel de document a fost dictată de faptul că cetățenii străini și apatrizii au aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite de lege, având în vedere necesitatea asigurării accesului liber și egal la asistență juridică, prin organizarea și acordarea acesteia, garantată de stat, și prin diminuarea impedimentelor economico-financiare întru realizarea accesului la justiție.

Astfel, prin consolidarea eforturilor instituțiilor statului și societății civile se va permite acordarea serviciilor juridice calificate, de la prima consiliere pînă la reprezentarea în instanțele judiciare.

De asemenea, memorandumul prevede și instruirea personalului instituțiilor care l-au semnat, întru a oferi cetățenilor străini și apatrizilor servicii de calitate.

L.D.

„Centrul de Drept al Avocaților”, se arată într-un comunicat al Ministerului Afacerilor Interne.

Memorandumul prevede asigurarea și organizarea asistenței juridice cetățenilor străini și apatrizilor, în

În obiectiv: Respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități

Despre drepturile persoanelor cu dizabilități s-a discutat, recent, la un seminar ce a avut loc la Comrat.

Evenimentul a fost organizat de către reprezentanța din regiune a Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova (CpDOM), în comun cu Camera de Comerț și Industrie din Găgăuzia. Subiectele abordate au vizat nu doar realizarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, ci și combaterea discriminării acestor cetățeni.

Potrivit informației CpDOM, la training au participat Ion Vieru, șeful Direcției Ocrotirea Sănătății și Protecție Socială a UTA Găgăuzia, Valentina Micotina, directorul Centrului de reabilitare „Fidangic”, alte persoane cu funcții de răspundere din Comrat, părinți ai copiilor cu dizabilități, precum și membri ai altor organizații neguvernamentale care activează în zonă.

Astfel, participanții au fost informați despre drepturile persoanelor

cu dizabilități și unde pot apela în cazul lezării acestor drepturi. S-a menționat că una dintre direcțiile de bază ale activității CpDOM este combaterea discriminării de orice gen și a persoanelor cu dizabilități în particular. Angajații reprezentanței CpDOM au distribuit și o broșură cu informații privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Una din problemele cele mai frecvente cu care se confruntă copiii cu deficiențe este accesul la studii, au menționat părinții prezenți la întrunire. De regulă, categoria respectivă de copii pot obține doar studii primare, dat fiind că ei încă nu pot beneficia de instruire la domiciliu.

De asemenea, participanții au

semnalat lipsa unor organizații neguvernamentale solide în teritoriu care ar putea pleda mai activ pentru realizarea drepturilor persoanelor

cu dizabilități, susținând unanim ideea privind necesitatea consolidării eforturilor de promovare și protecție a drepturilor persoanelor care fac parte din categoria vizată.

L.D.

Primăriile din toată țara vor fi instruite să aplice noul sistem de finanțare la formarea bugetelor locale

În perioada 19 august - 14 octombrie 2013, edilii și contabilii din cele 898 de autorități publice locale din satele, orașele și raioanele Republicii Moldova, vor participa la seminare specializate, tematica cărora vizează formarea și gestionarea bugetelor locale după sistemul de finanțare, prevăzut de noua redactare a Legii privind finanțele publice locale.

Potrivit unor date oferite de Ministerul Finanțelor, experți din partea partenerilor de dezvoltare se vor deplasa în toate raioanele țării pentru a explica în detalii noua modalitate de formare a bugetelor locale, raporturile dintre autoritățile centrale și cele locale în ceea ce privește formarea bugetelor și alte aspecte de interes pentru primării.

În cadrul seminarelor, prezentările teoretice vor fi urmate de exerciții practice și schimburi de păreri. Primarii vor putea adresa întrebări referitoare la funcționarea noului sistem de finanțare a APL, precum și referitoare la alte probleme conexe cu care se confruntă. Pri-

mele două seminare de instruire pentru reprezentanții APL vor avea loc la Cimișlia și Cantemir.

Noul sistem de finanțare a APL este introdus în conformitate cu prevederile Programului de guvernare, a Strategiei Moldova 2020, și a Strategiei naționale de descentralizare, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova, și face parte din reforma de descentralizare, care urmărește dezvoltarea echilibrată și durabilă a tuturor localităților Republicii Moldova, consolidarea capacităților și sporirea autonomiei locale, și participarea mai largă a cetățenilor la viața comunității. Inițiativa instruirii primarilor și finanțistilor locali în domeniul finanțării APL este susținută de partenerii de dezvoltare ai Guvernului în domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale – Programul comun de dezvoltare locală integrată (PNUD/UN Women), Proiectul de susținere a autorităților locale din Moldova (USAID), precum și Proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale” (GIZ).

Veniturile la buget obținute din vânzarea vinițelor au depășit 25 de milioane de lei

Veniturile la bugetul de stat obținute din vânzarea vinițelor (taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova), în 2013, au depășit 25 de mil. lei. Potrivit Serviciului Vamal, de la începutul anului curent, acesta a eliberat peste 200 de mii de vinițe.

Perioada de valabilitate a certificatelor care atestă achitarea vinițelor, nu poate depăși cumulative 180 zile pe parcursul unui an calendaristic, iar în cazul schimbării deținătorului autovehiculului sau al cedării dreptului de folosință asupra acestuia, vinieta își menține valabilitatea. De la începutul anului curent, pentru încălcarea termenului de 180 de zile au fost întocmite 1426 de procese verbale.

Cu referire la faptele de conducere a unui autovehicul pe drumurile naționale fără certificatul ce atestă achitarea viniței pentru o perioadă mai mică/măi mare de 7 zile, pentru aceste contravenții, de către Serviciul Vamal, de la începutul anului curent, au fost întocmite 3364 de procese verbale.

Precizăm că, conducerea au-

tovehiculului neînmatriculat în R. Moldova, fără certificatul ce atestă achitarea viniței pentru o perioadă mai mică de 7 zile se sancționează cu amendă de 2000 lei. Săvârșirea repetată, în cursul aceluiași an calendaristic, a contravenției, de către o persoană fizică, se sancționează deja cu o amendă de 2600 lei, iar o persoană juridică achită o amendă de 4000 lei. În cazul în care este atestată conducerea vehiculului pe drumurile publice fără certificatul ce atestă achitarea viniței pentru o perioadă mai mare de 7 zile se sancționează cu o amendă de 2600 lei, iar săvârșirea repetată a aceleiași contravenții de către o persoană fizică se sancționează cu o amendă de 3000 lei și pentru o persoană juridică se aplică o amendă de 6000 lei.

Vinieta reprezintă taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova și se aplică începând cu 1 noiembrie 2012. Taxa pentru folosirea drumurilor nu se aplică asupra unităților de transport cu numere de înregistrare în regiunea din partea stîngă a Nistrului.

Tudor Lazăr: Principala armă a mediatorului comunitar este dialogul, cooperarea și convingerea

Centrul Național al Romilor din Republica Moldova a organizat, recent, la Vadul lui Vodă, un seminar la tema planificării și desfășurării campaniilor de informare în comunitățile de romi. La eveniment a participat și avocatul parlamentar Tudor Lazăr, potrivit Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova.

Făcînd referire la importanța desfășurării acțiunii în cauză, ombudsmanul a subliniat că seminarul este necesar și util pentru instruirea și dezvoltarea abilităților mediatorilor comunitari, ale liderilor romi în domeniul promovării drepturilor populației rome, al combaterii discriminării pe criteriul etnic a categoriei vizate de persoane. În opinia lui Tudor Lazăr, sporirea competențelor și aptitudinilor mediatorilor comunitari, ale reprezentanților comunității rome va contribui la implementarea cu succes a hotărîrii Guvernului nr.494 privind susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova, în perioada anilor 2011-2015, precum și a Hotărîrii Guvernului nr.557, din 17.07.2013 privind aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar.

Avocatul parlamentar a subliniat că integrarea plenară a populației rome în viața socială este scopul serviciului mediatorului comunitar, acesta avînd menirea de a deveni acea verigă care va asigura comunicarea între populația romă și autorități, prestatorii de servicii publice

sociale, de sănătate sau educație.

În acest sens, principala armă a mediatorului comunitar este dialogul, cooperarea și convingerea. Fără îndoială, identificarea beneficiarilor și a necesităților acestora, îmbunătățirea și facilitarea raporturilor dintre etnicii romi și angajații serviciilor publice din teritoriu (ai autorităților publice, inclusiv cei din domeniul asistenței sociale, polițistul de sector, pedagogi, lucrătorii medicali)

implică nu doar cunoașterea bună a situației în comunitate, dar și abilități în domeniu, se menționează într-un comunicat al CpDOM.

Tudor Lazăr a îndemnat participanții la seminar să valorifice din plin oportunitățile de instruire pe care le oferă training-ul, pentru a acumula cunoștințele și abilitățile necesare unei activități eficiente în calitate de mediator comunitar. Ombudsmanul a mai subliniat că CpDOM a susținut și va susține și pe viitor, acțiunile destinate îmbunătățirii situației populației rome, asigurării accesului nestingherit al etnicilor romi la serviciile comunitare, soluționării problemelor cu care se confruntă aceștia.

L.D.

Acțiuni întru susținerea populației de etnie romă

A doua masă rotundă cu genericul „Realizarea Hotărârii Guvernului nr.494 privind susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova în perioada anilor 2011-2015”, a avut loc, recent, la Bălți.

Fiind preocupat și de această problemă, avocatul parlamentar Tudor Lazăr a participat la întrunirea respectivă, la care au mai luat parte reprezentanți ai autorităților publice locale, ai comunității romilor și sectorului non-guvernamental, se arată într-un comunicat al CpDOM.

Discuțiile au vizat problemele de inte-

grare socială și participarea romilor la viața publică în raioanele de Nord ale țării, rolul

autorităților locale în asigurarea acestui proces.

Tudor Lazăr a salutat desfășurarea reuniunii, menționând importanța ei în vederea identificării de soluții pentru problemele cu care se confruntă romii din raioanele de Nord ale Moldovei. Avocatul parlamentar a accentuat că, în pofida unor cazuri de marginalizare a acestei categorii de persoane, romii au reușit să facă pași fermi în procesul de incluziune socială. Ombudsmanul a remarcat faptul că ei trăiesc pe acest teritoriu de mai multe secole și au un nivel de integrare relativ bun, în prezent fiind necesară implementarea eficientă a politicilor și strategiilor în acest sens. Tudor Lazăr susține că, în mod prioritar, se mpune antrenarea plenară a copiilor romi în

Însemnătatea valorificării dreptului de acces la învățământ ca o posibilitate optimă pentru integrare și realizarea șanselor egale trebuie să fie conștientizată în primul rând de romi, iar accesul liber la serviciile medicale, sociale etc. ar grăbi integrarea reușită a romilor, susține avocatul parlamentar.

Potrivit Constituției, toți cetățenii țării sînt egali în drepturi și trebuie să beneficieze de șanse egale la muncă, educație, servicii sociale, culturale și economice, cît și de drepturi politice. Problemele cu care se confruntă această minoritate etnică au atras atenția organizațiilor internaționale, ceea ce a făcut ca, întru realizarea drepturilor și libertăților lor, să fie create sisteme fiabile de protecție a drepturilor, de promovare a toleranței și de schimbare a atitudinii față de acest grup minoritar, recunoscînd în mod expres că romii au aceleași drepturi ca orice alt cetățean, se mai precizează în comunicatul CpDOM.

C.D.

Campania „Locuri de muncă în sistemul MAI” continuă

Ministerul Afacerilor Interne continuă desfășurarea campaniei „Locuri de muncă în sistemul MAI”.

Potrivit datelor instituției vizate, în ultimele două luni au fost ocupate 974 de funcții vacante pe întreg sistemul ministerului.

În cadrul campaniei, angajații MAI se întîlnesc cu absolvenții universităților și colegiilor, participă la târgurile locurilor de muncă și promovează posibilitatea angajării în sistemul dat.

Campania „Locuri de muncă în sistemul Ministerului Afacerilor Interne” se va desfășura pe întreg teritoriul țării pînă în luna septembrie curent, iar raioanele vor fi selectate în baza numărului de locuri vacante. La moment, acțiuni de informare a cetățenilor au avut loc în raioanele Căușeni și Cahul.

„Ministerul Afacerilor Interne oferă în subdiviziuni o carieră cu creștere salarială și de grad, cu pensionare timpurie și pregătire profesională, solicitată pe piața forței de muncă chiar și după încheierea carierei. Majoritatea locurilor de muncă sînt în afara Chișinăului – MAI te angajează la locul de trai”, se menționează într-un comunicat al instituției.

Amintim că, Ministerul Afacerilor Interne a lansat campania „Locuri de muncă în sistemul MAI” la 17 iunie

2013. La începutul lunii iunie, în sistem erau 2400 de locuri de muncă vacante. Din ele 1580 reprezentau locuri vacante în Poliție, 390 în Poliția de Frontieră, peste 100 în Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale și 310 în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

L.D.

Riști să rămîi fără mașină sau fără apartament! Cum luptă „Termocom”-ul cu rău-platnicii

Cu două luni înainte de începerea sezonului de încălzire „Termocom” a început războiul cu cei care au datorii la plata facturilor.

Restanțele la plata căldurii se ridică, potrivit „Termocom”, la 200 de milioane de lei. Ca să le recupereze, întreprinderea a dat în judecată aproape 7 mii de consumatori.

O parte dintre aceștia s-au pomenit cu mașinile și apartamentele sechestrate. Altor le-au fost blocate conturile bancare.

Directorul „Termocom” spune că metoda este eficientă, întrucît la cîteva zile după aplicarea sechestrului, datornicii plătesc, de regulă, restanțele la plata pentru energia termică.

În unele cazuri, se poate ajunge chiar la interdicția de a părăsi țara, petru cei care au restanțe la plata căldurii.

„Termocom”-ul spune că dacă datoriile nu vor fi recuperate la timp, sezonul de încălzire ar putea să înceapă cu întârziere.

Moldova digitală - în cîteva ani, moldovenii ar putea uita cum arată un funcționar la față

În cîteva ani, moldovenii ar putea uita cum arată un funcționar la față. Și asta pentru că, autoritățile ar putea trece pe online relația dintre stat și cetățean. Astfel, se va evita contactul cu cei care iau decizii, vor dispărea cozile interminabile la ghișee și nu vor mai fi condiții pentru a cere și a da mită. Sună frumos, dar pare incredibil, mai ales că unii oameni abia dacă au auzit de Internet, nu încă și să-l utilizeze.

Totuși, Ministerul Tehnologiei Informației anunță că fiecare al doilea moldovean utilizează Internetul, iar în curînd ar urma să fie aprobată Strategia „Moldova digitală”. În același timp, Centrul de Guvernare Electronică implementează, din 2011, proiecte de digitalizare a țării, în valoare totală de 20 de milioane de dolari, bani luați cu împrumut de la Banca Mondială.

Natalia Cosmolic locuiește în Spania. Ea a venit în Moldova împreună cu soțul ei Pați

Natalia și Pați au fost martorii unei încheierări în sediul Serviciului de Stare Civilă. Oamenii s-au îmbrîncit și mai nu s-au luat la bătaie. Printre cei veniți după acte, era și un bătrînel, care abia de-și mai amintea cînd s-a căsătorit.

După ce sînt scanate, milioane de acte cu numele străbunicilor noștri și data nașterii lor sînt trecute în calculator, ce-i drept descifrarea dă bătăi de cap.

În prezent, sînt deja digitalizate doar actele din perioada 2001 - anul curent. În luna august, cînd revin moldovenii de peste hotare, Serviciul Stare Civilă eliberează zilnic cîte o mie de acte, ceea ce transformă într-un infern atît viața funcționarilor, cît și cea a cetățenilor. Problema se va rezolva din toamnă, spune directorul Serviciului Stare Civilă, odată cu lansarea solicitărilor online.

Dacă pe unii cetățeni îi bucură vestea, pe alții îi lasă rece. Săptămîna viitoare, Starea Ci-

dintre solicitanți preferă să depună cererea prin e-cazier.

Valentin Guznac afirmă că noul sistem economisește timpul agenților economici și face activitatea funcționarilor mai operativă. Deși 47 la sută dintre agenții economici solicită licența prin Internet, unii preferă totuși să discute cu funcționarii față în față.

Majoritatea acestor servicii electronice nu pot fi utilizate în lipsa unei semnături digitale, care poate fi procurată fie la Centrul de Telecomunicații Speciale, la un preț de pînă la 590 de lei, fie de la operatorii de telefonie mobilă, la alte tarife.

Din 2006 încoace, 10 mii de persoane juridice sau fizice au devenit deținători ai semnăturii digitale clasice și alți patru mii sînt utilizatori de semnătură mobilă. Aceștia pot semna de oriunde orice document, prin Internet.

În curînd, Ministerul Tehnologiei Informației va lansa și semnătura digitală pe buletinul de identitate, care va semna cu un card bancar cu cip.

Autoritățile susțin că avantajele digitalizării relației dintre stat și cetățean este combaterea corupției. Și comunicarea dintre funcționari ar urma să treacă pe online, odată cu implementarea unui proiect „Guvern fără hîrtie”.

Deocamdată, nici măcar Centrul de Guvernare electronică nu a renunțat definitiv la hîrtie. Ministerul Tehnologiei Informației a elaborat Strategia „Moldova digitală 2020”, document care se află acum la Guvern și care prevede mai multe servicii digitale. Rămîne de văzut, dacă după adoptarea acestei strategii, digitalizarea ne va face viața mai ușoară, peste 7 ani.

Garsia pentru a-și perfectă certificatul de naștere și actul de stare civilă, documente necesare pentru legalizarea căsătoriei lor.

La Serviciul Stare Civilă din Chișinău însă, i-a întîmpinat o coadă formată din 500 de persoane, majoritatea venite de peste hotare.

vilă va lansa trei servicii la ghișeele multimedia, pentru obținerea extraselor multilingve.

Cetățenii vor putea să achite taxele, tot prin Internet. Pînă acum, alte servicii de e-guvernare au dat roade la solicitarea cazierului, de unde au și dispărut cozile interminabile. În aproape un an, deja 97 la sută

● La solicitarea cititorilor

Modul și condițiile de detenție în penitenciarele de tip deschis

Modul și condițiile de detenție în penitenciarele de tip deschis sînt reglementate de Secțiunea 16 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 583, din 26.05.2006. Potrivit acestuia, în penitenciarele de tip deschis execută pedeapsa persoanele condamnate pentru infracțiuni săvîrșite din imprudență.

Condamnații sînt deținuți fără pază, dar sub supraveghere, în scopul prevenirii comiterii noilor crime și delictelor, precum și asigurării îndeplinirii de către con-

seze fără supraveghere în afara penitenciarului, dacă acest lucru este necesar în legătură cu munca executată, instruirea sau în legătură cu servirea unor situații personale excepționale. Pot să expedieze scrisori și să primească pachete cu provizii, colete, banderole, să utilizeze banii și să aibă întreveneri fără nici o restricție. În același penitenciar, la regim de resocializare, pot fi deținuți condamnați bărbați și femei. În funcție de comportamentul, atitudinea față de muncă etc., administrația penitenciarului poate permite condamnatului aflat

la ora stabilită de programul zilei. În caz de necesitate, apelul condamnaților poate fi efectuat în orice timp, atît la sectoarele de muncă, cît și la locul de trai al deținutului cu familia sa. Condamnații care locuiesc cu familiile, nu mai puțin de o dată în zece zile, la ora stabilită, sînt obligați să se prezinte personal pentru înregistrare în unitatea de serviciu a penitenciarului. Ordinea interioară a penitenciarelor de tip deschis se stabilește în funcție de condițiile locale, caracterul producerii, precum și de alte particularități și se aduce la cunoștința deținuților prin ordinul șefului penitenciarului. În plus la drepturile și obligațiile prevăzute în secțiunea a 9-a a prezentului Statut, condamnații respectivi au următoarele:

a) drepturi:

- în orele de la deșteptare pînă la stingere, să se deplaseze liber pe întreg teritoriul penitenciarului;

- cu permisiunea administrației, să se deplaseze fără supraveghere în afara teritoriului, dar în limitele Republicii Moldova, dacă acest lucru este necesar în legătură cu munca executată sau studiile;

- în afara penitenciarului să nu poarte semne distinctiv pe piept;

- să poarte haine civile, să dețină obiecte de valoare și bani, folosindu-i fără nici o restricție;

- din momentul sosirii în penitenciar, să expedieze și să primească banderole, colete, pachete, transferuri de bani fără limită;

- cu permisiunea administrației și la existența condițiilor, să locuiască pe teritoriul penitenciarului cu familiile lor;

- cu permisiunea administrației penitenciare, să locuiască cu familiile lor în apartamente în apropierea dislocării penitenciarului;

- în regim comun și de resocializare, cu permisiunea administrației penitenciare și în baza contractului încheiat de aceasta, să fie angajați la muncă la diverse persoane fizice sau juridice situate în afara penitenciarului;

- să primească pentru lucrul prestat remunerație în baza tarifelor și normelor stabilite de legislația muncii

în vigoare. Utilizarea muncii condamnaților, retribuirea muncii și reținerile din salariu se realizează conform prevederilor art.253-257 ale Codului de executare și altor acte normative care reglementează munca deținuților;

- să beneficieze, pe cont propriu, de asistență medicală în instituțiile curative publice;

- să se folosească de bunurile lor în ordinea stabilită de lege;

- în conformitate cu legislația în vigoare, să se căsătorească (divorțeze), cu înscrierea obligatorie în dosarul personal și în legitimația lui despre schimbarea stării familiale;

- să aibă în propria folosință televizoare, aparate radio și computere (fără dreptul accesării Internetului);

- în conformitate cu art.236, 256 și 269 ale Codului de executare, să plece în afara dislocării penitenciarului în concedii de muncă și de scurtă durată. Timpul aflării condamnatului în afara penitenciarului se include în termenul de ispășire a pedepsei;

b) obligații:

- în lipsa familiei, să locuiască în blocurile de detenție ale penitenciarului;

- din momentul stingerii și pînă la deșteptare, să se afle la locurile lor de odihnă, cu excepția cazurilor prevăzute de programul zilei;

c) interdicții:

- să părăsească fără permisiune teritoriul penitenciarului sau locul de trai și de muncă;

- să procure, păstreze, transmită, fabrice orice fel de arme de vîntoare, de foc și gaze, muniții la ele, arme albe, substanțe otrăvitoare și explozive, precum și mijloace de transport;

- să procure, transmită, păstreze, fabrice sau să consume băuturi alcoolice, substanțe narcotice și toxice;

- să se folosească de legătură radiotelefonică (mobilă) și Internet, cu excepția condamnaților care beneficiază de dreptul de a locui în afara penitenciarului;

- să participe la alegeri, referendumuri, greve, demonstrații;

- să poarte, păstreze, folosească ținută (uniformă și semne de distincție) militară sau a serviciilor speciale;

- să practice jocuri de noroc.

damnați a obligațiilor lor. Fiecărui condamnat i se eliberează legitimație de model stabilit, semnată de șeful penitenciarului sau de adjunctul acestuia.

Regimul inițial de detenție este destinat pentru deținerea condamnaților sosiți pentru prima oară în penitenciar după rămînerea definitivă a sentinței. Ei sînt deținuți în încăperi complet izolate, care, în perioada de la stingere pînă la deșteptare, se încuie. În intervalul de timp de la deșteptare pînă la stingere, condamnații se pot deplasa liber pe teritoriul penitenciarului, în limitele stabilite de administrația penitenciarului. La expirarea termenului de 3 luni din ziua intrării în penitenciar, condamnații pot fi transferați la regimul comun de deținere, luîndu-se în considerare perioada ținerii lor în carantină.

Transferul condamnatului în regim de resocializare se efectuează cu 6 luni înainte expirării termenului pedepsei, în condițiile stabilite de alin.(1) art.302 al Codului de executare. Cu permisiunea administrației penitenciare, condamnații pot să se depla-

în regim de resocializare să locuiască într-un spațiu locativ separat pe teritoriul penitenciarului sau în afara lui, în spații dislocate în raza a 25 km de penitenciar. Permisivitatea respectivă este acordată prin decizia șefului penitenciarului în baza unei cereri scrise a condamnatului.

Condamnații care beneficiază de dreptul de a locui cu familia în penitenciar sau în afara acestuia au dreptul:

- cu permisiunea administrației penitenciarului, să locuiască în case proprii, în apartamente sau alte spații închiriate (inclusiv închiriate de la penitenciar);

- să se deplaseze liber, să poarte haine civile și să aibă asupra lor legitimația de model stabilit;

- să se ocupe cu agricultura, cu creșterea păsărilor și vitelor;

- să dețină obiecte de valoare și bani, folosindu-i fără nici o restricție.

Apelul condamnaților este efectuat de ofițerul de serviciu, precum și de șefii de detașamente (sectoare) de colaboratorii serviciului regim și supraveghere nu mai puțin de două ori pe zi,

Oamenii legii au împărțit amenzi pentru transport ilegal de pasageri

Inspectoratul Fiscal le-a declarat război deschis transportatorilor neautorizați. FISC-ul, în colaborare cu Inspectoratul Național de Patrulare, a demarat o acțiune de identificare și amendare a șoferilor care transportă pasageri ilegal.

În vizorul autorităților sînt conducătorii auto ce operează curse internaționale, urbane și interurbane, inclusiv taximetriști. În doar câteva ore de lucru, oamenii legii au împărțit amenzi cu du-iumul.

Pe lângă taximetriști, oamenii legii

le-au aplicat amenzi și șoferilor de microbuze din Capitală, dar și transportatorilor internaționali.

Unul dintre agenții economici care operează curse ilegale peste hotare a fost amendat cu, nici mai mult, nici mai puțin, 50 de mii de lei.

◆ Avocatul dvs. la domiciliu

La întrebări

răspunde juristul

Vitalie MODRÎNGĂ

Vreau să înaintez o cerere de chemare în judecată. Rog să-mi comunicați, prin intermediul ziarului, ce trebuie să anexeze la această cerere.

**Victoria Iachim,
r-n Orhei**

Conform art.167 din Codul de procedură civilă, la cererea de chemare în judecată se anexează:

a) copiile de pe cererea de chemare în judecată și de pe înscrisuri, certificate în modul stabilit, într-un număr egal cu numărul de pîrîți și de intervenienți, dacă ei nu dispun de aceste acte, plus un rînd de copii pentru instanță. Dacă înscrisurile sînt făcute într-o limbă străină, instanța poate dispune prezentarea traducerii lor în modul stabilit de lege;

b) dovada de plată a taxei

de stat;

c) documentele care certifică circumstanțele pe care reclamantul își întemeiază pretențiile și copiile de pe aceste documente pentru pîrîți și intervenienți, dacă aceștia nu dispun de ele;

d) documentele care confirmă respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului, dacă respectarea acestei proceduri este prevăzută de lege sau de contractul părților;

e) documentul ce legalizează împuternicirile reprezentantului.

Stimați cititori!

Redacția va răspunde la întrebările Dvs. numai la prezentarea acestui cupon.

Întrebarea trebuie formulată clar și cît mai concis, pe o foaie aparte.

Decupați cuponul și, împreună cu întrebarea Dvs, trimiteți-l pe adresa: Chișinău, 2009, str. A. Mateevici nr. 60, bir. 222.

Cupon DREPTUL
Numele, prenumele:
Adresa:
<i>(august 2013, nr. 32(483))</i>

O companie privată va construi apartamente pentru judecători

Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a inițiat un parteneriat cu o companie privată de construcții pentru a-i asigura pe judecători cu spațiu locativ.

În baza unor contracte de societate civilă, CSM i-a oferit agentului economic două terenuri pe care vor fi construite blocuri locative, iar în schimb va primi 40% din spațiile locuibile din clădiri. Apartamentele vor fi repartizate de CSM angajaților din sistemul judiciar la un preț redus comparativ cu cel de piață. Un bloc va fi construit pe str. Vasile Alecsandri din sectorul Centru al Capitalei, iar altul – pe str. Ceucari din sectorul Poșta Veche.

Potrivit deciziei CSM, de apartamente vor putea beneficia magistrații care au vechime în muncă de cel puțin șase ani, lucrează în instanțele judecătorești din mun. Chișinău și nu dispun de spațiu locativ în raza Capitalei. De asemenea, se pot înscrie în listă și judecătorii care domiciliază în mun. Chișinău, însă activează în alte instanțe din țară.

Magistrații care intenționează să-și achiziționeze apartamente pot depune actele la CSM pînă pe 20 septembrie. Dosarul va cuprinde: cererea (în care va fi indicat numărul de odăi pretinse), copia buletinului de identitate, certificatul privind componența familiei, certificatul de la Oficiul Cadastral Teritorial privind lipsa spațiului locativ și copia carnetului de muncă.

Totodată, CSM a stabilit că judecătorii care au depus anterior cereri pentru a fi asigurați cu spațiu locativ nu vor fi incluși în listă.

Citații în judecată

Curtea de Apel Chișinău solicită prezentarea cet. Răzvan Paveliu, pentru data de 12 septembrie 2013, ora 12.00, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73) în calitate de intimat în cauza civilă nr. 2a-1552/13, în ordine de apel la cererea lui Vladimir Plahotniuc privind apărarea onoarei și demnității.

Judecător

Nelea Budăi

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului „VS-EXPORT” SRL, pentru data de 4 septembrie 2013, ora 15.00, la ședința de judecată (str. Bulgară, nr. 43, bir. 46), unde va avea loc examinarea cauzei civile la acțiunea „Poliproject Exhibitions” SRL privind încasarea datoriei.

Judecător

V. Efros

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului CMC, Primăria Chișinău, cu sediul: mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 83, intervenient accesoriu Chiril Liuba, cu domiciliul: mun. Chișinău, str. L. Deleanu, nr. 9/2, apt. 66, pentru data de 18 septembrie 2013, ora 16.15, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 207), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea cet. Buruiana Ion din mun. Chișinău, str. N. Iorga, nr. 12, apt. 14 privind anularea actului administrativ.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

V. Orîndaș

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului ÎS „Asociația Agroindustrială „Victoria”, pentru data de 19 septembrie 2013, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Bulgară, nr. 43, bir. 66) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea ÎCS „Red Union Fenosa” SA privind încasarea datoriei în mărime de 40 470,61 lei.

Judecător

A. Catană

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet-lor: Rotaru Vasile, or. Căușeni, str. A. Mateevici, nr. 58 și Cuznețov Alexandru, or. Căușeni, str. V. Alecsandri, nr. 28, pentru data de 23 septembrie 2013, ora 8.45, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 207), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea lui Russu Semion privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

V. Orîndaș

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Bobicov Boris Ivanovici, pentru data de 26 septembrie 2013, ora 10.30, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 204) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Sapoicova Zoia.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

S. Namașco

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SC „AUTOVIMPEX” SRL, cu ultimul sediu cunoscut: mun. Chișinău, str. Ion Inculeț, nr. 81, pentru data de 30 septembrie 2013, ora 16.30, la ședința de judecată (str. Bulgară, nr. 43, bir. 66), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea SC „Impexcera” SRL privind încasarea datoriei.

Judecător

A. Catană

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Balagura Marcel, pentru data de 28 noiembrie 2013, ora 9.30, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 204) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Stoinov Ivan.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

S. Namașco

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „MAXALIN” (SRL „RASO GRUP”), cu ultimul sediu cunoscut: mun. Chișinău, bdul Moscovei, nr. 2, apt. (of.) 130, pentru data de 10 septembrie 2013, ora 16.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 14) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea SC „Auromex Prim” SRL privind încasarea datoriei.

Judecător

Nina Arabadji

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Torais-Design”, mun. Chișinău, str. Gh. Madan, nr. 46/5-111, pentru data de 11 septembrie 2013, ora 11.55, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 225, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripție) în calitate de reclamat în cauza civilă intentată de ÎS „Mecargo”.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Iu. Țurcan

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Mamulat Igor, cu viza de reședință: mun. Chișinău, str. Studenților, nr. 7, apt. 44, pentru data de 16 septembrie 2013, ora 10.00, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 225, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripție) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Mamulat Tatiana.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Iu. Țurcan

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Codreanu Ivan, cu domiciliul: mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor, nr. 61/2, apt. 12, pentru data de 7 noiembrie 2013, ora 11.00, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 225, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripție) în calitate de reclamat în cauza civilă intentată de Pateșciuc Alexandr.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Iu. Țurcan

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Emeligrup-Trans”, pentru data de 19 septembrie 2013, ora 15.00, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 9) în calitate de pîrît, unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea înaintată de SRL „Megalux-Trans” privind încasarea datoriei.

Judecător

V. Stratan

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Chira Alina (IDNP – 2003048014945), pentru data de 17 septembrie 2013, ora 9.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 308) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Prisacaru Dorin privind încasarea împrumutului și dobânzii de întârziere.

Judecător

S. Daguța

Judecătoria Orhei solicită prezentarea cet. Pîslari Elvira, cu ultimul domiciliu: satul Seliște, Orhei, pentru data de 9 septembrie 2013, ora 13.20, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135, et.2) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea înaintată de Bujor Ion privind stabilirea paternității.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Veronica Cupcea

Judecătoria Orhei solicită prezentarea cet. Anton Fiodor, cu ultimul domiciliu: satul Zorile, Orhei, pentru data de 9 septembrie 2013, ora 14.00, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135, et.2) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea înaintată de BC „Euro Credit Bank” SA privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Veronica Cupcea

Judecătoria Orhei, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Dodon Gheorghe, cu ultimul domiciliu: or. Orhei, str. Meșteșugarilor, nr. 8, pentru data de 19 septembrie 2013, ora 9.00, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135) în calitate de pîrît la cererea depusă de Dodon Iulia privind desfacerea căsătoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Tatiana Troianovschi

Judecătoria Orhei, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Șoproncu Serghei, cu ultimul domiciliu: or. Orhei, str. Iakir, nr. 13, apt. 54, pentru data de 19 septembrie 2013, ora 9.30, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135) în calitate de pîrît la cererea depusă de Colesnic Alexandru privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Tatiana Troianovschi

Judecătoria Orhei solicită prezentarea reprezentantului ÎI „Gîrlea Ala”, cu ultima adresă: or. Orhei, str. S. Lazo, nr. 4, „A”, apt. 27, pentru data de 23 septembrie 2013, ora 9.30, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135, et.2) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea înaintată de SC „Microsif Auto” privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Veronica Cupcea

Judecătoria Leova solicită prezentarea cet. Lupașcu Natalia Anatolie, pentru data de 16 octombrie 2013, ora 14.30, la ședința de judecată (or. Leova, str. Unirii, nr. 32, sala nr. 2, etajul 2) în calitate de pîrît în cauza civilă nr. 2-143/2013, la cererea de chemare în judecată depusă de Lupașcu Ivan privind declararea nulității căsătoriei, recunoașterea nulă a certificatului de naștere, anularea vizei de reședință și evacuarea din spațiul locativ.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Ludmila Ursu

Judecătoria Drochia, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea obligatorie a cet. Popovici Ștefan Constantin, adresa: satul Pelinia, Drochia, pentru data de 17 octombrie 2013, ora 13.30, la ședința de judecată (or. Drochia, str. 31 August 1989, nr. 7, bir. 8) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SAR „Moldcargo” SA privind încasarea prejudiciului cauzat în urma accidentului rutier.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

L. Lupașcu

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet-lor: Drăgănel Ion, Drăgănel Gabriela, pentru data de 4 octombrie 2013, ora 11.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 16), unde va avea loc examinarea cauzei: Chicu Igor către Drăgănel Ion, Drăgănel Gabriela.

Judecător

E. Cobzac

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet-lor: Barcari Sergiu și Barcari Valentin, pentru data de 4 septembrie 2013, ora 9.30, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 307) în calitate de pîrîți în cauza civilă la acțiunea APLP-54/369 privind încasarea datoriei.

Judecător

Ina Dutca

Judecătoria Ialoveni solicită prezentarea cet. Mereuța Marin, a.n. 20.08.1982, domiciliat: satul Ochiul Alb, Drochia, pentru data de 11 septembrie 2013, ora 11.30, la ședința de judecată (or. Ialoveni, str. Prieteniei, nr. 4, bir. 15) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea Donaris Grup SA privind încasarea datoriei.

Judecător

Iu. Sciastlivii

Judecătoria Orhei solicită prezentarea cet. Lozinschi Vasile, cu ultimul domiciliu: or. Orhei, str. Unirii, nr. 134, apt. 10, pentru data de 23 septembrie 2013, ora 14.30, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135, et.2) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea înaintată de Melnic Liudmila privind desfacerea căsătoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Veronica Cupcea

ANUNȚ

Munteanu Iulia, domiciliată în satul Valea-Trestieni, r-n Nisporeni, anunță pierderea originalului certificatului de căsătorie cu nr. 07 din 22.03.1986, înregistrat la Primăria satului Valea-Trestieni, r-n Nisporeni.

Iulia Munteanu

ANUNȚ

Ulinici Vera, domiciliată în or. Nisporeni, anunță pierderea certificatului de căsătorie cu nr. 25 din 16 mai 1975, înregistrat la Primăria satului Vărzărești, r-n Nisporeni.

Vera Ulinici

В соответствии со ст.108 ГПК РМ суд Тараклии доводит до сведения Капсамун Татьяну, жительницу района Тараклия, с. Валя Пержей, ул. Ленина-14, что она приглашается на заседание суда, которое состоится 10 сентября 2013 года 14.00 часов в качестве ответчиков по иску Манчева Савелия о взыскании задолженности.

В случае неявки дело будет рассмотрено в Вашем отсутствии.

Судья

В. И. Арнаут

Суд Комрат, сообщает Петровой Валентине проживающей в г. Комрат ул. Пушкина, 117, о необходимости явки в качестве ответчика на 06 сентября 2013 года в 13.00 часов для проведения подготовки, и на 20 сентября 2013 года в 13.00 часов для рассмотрения по существу гражданского дела № 2-391/2013 по исковому заявлению ÎCS „Express Leasing” SRL к Петровой Валентине, Кара Елене о взыскании суммы долга в размере 247.92 USD.

Судья

С.И. Попович

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Săptămînalul juridic „Dreptul” publică „Citații în judecată” din toate raioanele republicii. Pentru aceasta nu este nevoie să vă deplasați la Chișinău. E de ajuns să expediați prin tel/fax (nr. 577690) copia dispoziției de plată și citația propriu-zisă, astfel economisind sume importante pentru transport. „Dreptul” poate fi procurat în oficiile „Poșta Moldovei” sau la redacție.

**Date bancare: c/d 222472202641
BC Banca Socială. BIC: BSOCMD 2x722,
cod 280101722, c/f 37934018.
Publicația periodică „DREPTUL”**

Aniversări

Liubovi BRÎNZA,
judecător, Centru

Mult stimată doamnă Liubovi Brînză,

În aceste zile de o semnificație aparte pentru dumneavoastră, când marcați frumoasa sărbătoare a sufletului, vă adresăm acest sincer și cald mesaj de felicitare, avînd certitudinea că trăiți sentimentul deplinei satisfacții, că aveți ce pune pe cîntarul realizărilor, astfel încît să tragă greu.

Responsabilitățile pe care vi le-ați asumat la afirmarea dumneavoastră ca judecător v-au obligat la eforturi duble, triple chiar și n-ați dat greș, toate acestea grație seriozității, originalității, sobrietății, tenacității, perseverenței – cîteva dintre calitățile cu care v-a înzestrat bunul Dumnezeu.

Urările noastre de sănătate vin să întregască sărbătoarea dumneavoastră. Vă felicităm cu ocazia minunatei aniversări și vă dorim sănătate, bucuria speranțelor împlinite și o viață cît mai frumoasă alături de cei dragi.

La Mulți Ani!

***

Vera TOMA,
judecător, CA Bălți

Mult stimată doamnă Vera Toma,

Cu ocazia frumoasei dumneavoastră aniversări, vă adresăm sincere felicitări și urări de bine. În acest an, ea semnifică vîrsta la care se împletesc în cel mai fericit mod realizările în muncă cu înțelepciunea vieții, imprimînd sens existenței.

Aveți un stil aparte de a munci, de a face drep-tate, ce presupune tenacitate, eforturi excepționale, elan și crez, cîștigînd prin aceasta stima și respectul celor din jur, plasîndu-vă în rîndul oamenilor merituoși din domeniul ce vi l-ați ales ca destin.

Primiți cele mai sincere urări de sănătate, fericire, însoțite de succese, iar toate acestea să vă întregască imaginea și să vă contureze efigia.

La Mulți Ani!

***

Zilele acestea și-au aniversat ziua de naștere: **Dorina Postolache**, magistrul în drept, lector universitar, Facultatea de Drept, USM; **Sergiu Cobăneanu**, doctor în drept, profesor universitar, Facultatea de Drept, USM; **Victor Zaharia**, doctor în drept, conferențiar universitar, Facultatea de Drept, USM; **Ion Țurcanu**, doctor în drept, conferențiar universitar, Facultatea de Drept, USM, președintele Judecătorei Centru; **Tatiana Răducanu**, judecător, CSJ; **Angela Braga**, judecător, Hîncești; **Gheorghe Iovu**, judecător, CA Chișinău; **Borislav Babenco**, judecător, Centru.

Mult stimată omagiată, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere și calde urări de sănătate. Aprecîem străduința, devotamentul, abnegația, responsabilitatea cu care vă îndepliniți obligațiile, întru bunăstarea societății noastre.

Vă dorim să aveți parte, de acum încolo, doar de împliniri și realizări care să vă întregască deplin fericirea.

La Mulți Ani!

membrii Consiliului de administrație
al Uniunii Juriștilor,
Echipa Dreptul
și Revista Națională de Drept

Echipa redacției Vă adresează un Apel de unire și sprijin. Vă sîntem recunoscători că sînteți abonații noștri și susțineți ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor și vom rămîne alături de Dvs.

Plantele care ne pun viața în pericol

Unele plante pot fi vampiri energetici – în loc să ne curețe aerul și să ne bucure ochii, ne pot înrăutăți sănătatea. Este important să știm că plantele nu trebuie amplasate în dormitoare, deoarece în timpul nopții absorb oxigen și degajă dioxid de carbon.

În plus, noaptea plantele se eliberează de energia negativă.

Firește, nu toate plantele vampiri intră în categoria celor care trebuie ținute departe de casă. Anumite plante, precum ferigile, îi ajută pe unii, iar altora le pot face rău. Totul depinde de

sistemul energetic al fiecărei persoane în parte.

Iată care sînt plantele de care trebuie să ne ferim,

potrivit lui Mihail Platonov, autorul cărții „Vampirii și donatorii casei. Secretele protecției energetice”.

Orhideea este deosebit de periculoasă pentru casa în care locuiesc oameni nehotărîți, cu voință slabă. Pentru aceștia, orhideea funcționează ca o pompă, absorbînd toată energia.

Cel mai acut, vampirismul orhideei se manifestă dimineața devreme și în timpul nopții.

Feriga este un puternic vampir energetic. Pentru a se putea dezvolta normal are nevoie de foarte multă energie. Astfel, o puteți așeza pe televizor absorbîndu-i toată energia negativă.

Chiparosul, deși este un puternic purificator al aerului, nu este indicat să-l avem în locuințele noastre (în antichitate era numit arborele morții).

Tuia, plasată în camera unde petreceți mai mult timp, vă poate pune viața în pericol.

Florile uscate sînt și ele vampiri, dar într-o măsură mai redusă decît cele vestejite.

În general, materia moartă atrage întotdeauna forțele necurate.

Îngrijind trandafirii, oamenii își transferă surplusul energetic asupra lor și de aceea, toți cei care se consideră donatori pot să cultive fără grijă trandafiri.

Persoanelor cărora nu le este suficientă propria energie, le sînt contraindicați trandafirii, deoarece le provoacă oboseală și irascibilitate.

Florile naturale tăiate sînt donatori pînă cînd încep să moară. Din acest moment, devin vampiri și cu o forță nebună încep să absoarbă energia casei, de aceea nu păstrați niciodată prea mult florile în vază.

Beneficiile nebănuite ale berii

Berea este, probabil, cea mai consumată băutură alcoolică din lume. Deși mulți spun că din cauza ei organismul suferă anumite modificări, în special cele care duc la formarea așa numitei „burți de bere”, această licoare are și beneficii nebănuite, potrivit unui grup de cercetători români.

Berea ar putea favoriza procesele de memorare și stimula atenția, arată un studiu privind efectele consumului moderat de bere asupra sănătății organismului uman, a cărui finalizare a fost anunțată, recent, de Centrul de Studii despre Bere, Sănătate și Nutriție.

Studiul indică faptul că un consum moderat de bere ar putea favoriza procesele de memorare prin încorporarea datelor recente în memoria pe termen lung, a punctat Maria Diana Bercea, coordonator al studiului, doctorand la Universitatea

„Al. Ioan Cuza” din Iași.

Totodată, studiul evidențiază faptul că un consum moderat de bere în rîndul persoanelor active ar putea amplifica impactul amintirilor autobiografice plăcute asupra creierului. Astfel, luînd în considerare faptul că procesul de memorare presupune compararea informațiilor noi cu ceea ce este deja cunoscut, studiul indică faptul că un consum moderat și responsabil de bere ar putea favoriza acest proces.

Mai mult, potrivit cercetării, un consum moderat de bere ar putea permite o creștere a utilizării dinamice a tuturor resurselor de atenție ale sistemului nervos central. Astfel, participanții la studiu care au consumat o cantitate moderată de bere au prezentat o alocare de două ori mai puternică a resurselor ce țin de atenție, față de grupul de control.

Caleidoscop

A fost identificată vîrsta la care oamenii sînt cei mai fericiți

Oamenii sînt cei mai fericiți, atîngînd cel mai înalt nivel de satisfacție în viață, la vîrstele de 23 de ani și de 69 de ani, afirmă autorii unui studiu publicat recent.

Acest studiu care a identificat cele două vîrfuri de satisfacție din viața oamenilor, realizat de Center for Economic Performance de la London School of Economics, a fost efectuat pe un număr de 23 161 participanți, cu vîrste cuprinse în intervalul 17-85 de ani.

Potrivit autorilor studiului, după vîrsta de 23 de ani, nivelul de fericire cunoaște un declin care continuă pînă în jurul vîrstei de 50 de ani. Apoi, după 55 de ani, curba fericirii începe din nou să crească, urmînd o traiectorie ascendentă, marcată de un nou vîrf la vîrsta de 69 de ani, și începe din nou să scadă după împlinirea vîrstei de 75 de ani.

Traectoria acestui grafic al fericirii nu trebuie însă să fie considerată ca un fapt general și obligatoriu, întrucît atitudinea mintală a fiecărei persoane joacă un rol foarte important.

Guma de mestecat conține cel puțin cinci substanțe cancerigene

Sute de mii de tone de gumă sînt mestecate anual în toată lumea. Adulții o consideră un element util, iar copiii o percep ca pe un deliciu. Deși guma de mestecat poate fi găsită în buzunarele oricui, indiferent de venituri, puțini știu, însă, despre riscurile ei.

Produsul conține cel puțin cinci ingrediente cancerigene,

printre care aspartamul, una dintre cele mai periculoase substanțe din industria alimentară.

Un alt element periculos este și fosfatul de calciu. Pe lîngă faptul că este cancerigen, acesta mai are și efect toxic, poate genera indigestie, alergii și chiar boli ale inimii. Guma de mestecat mai conține dioxid de titan, care reprezintă un factor de risc pentru persoanele afectate de astm și boala lui Chohn, o maladie inflamatorie intestinală.

Proprietăți uimitoare ale usturoiului: Poate reduce efectele adverse ale chimioterapiei și radioterapiei

Oamenii de știință americani au descoperit noi proprietăți uimitoare ale usturoiului. Potrivit unui studiu, realizat pe șoareci, uleiul extras din această plantă poate încetini reducerea numărului leucocitelor din sînge, ca urmare a chimio și radioterapiilor.

Toate medicamentele anticancer folosite în chimioterapie sînt toxice și pot afecta formula sangvină, pielea, părul sau unele organe. Uleiul de usturoi, însă, are capacitatea de a repara țesuturile cardiace și de a stopa evoluția tumorilor.

Antibiotic natural, usturoiul are capacități anticoagulante și este bun, printre altele, și în cazul bolilor de ficat și biliare.

FONDATORI:

Universitatea de Stat din Moldova
Universitatea de Studii Politice
și Economice Europene
„Constantin Stere” din Moldova
Uniunea Juriștilor din Moldova

Redactor-șef:
Gheorghe AVORNIC

Reporteri: Irina BUREA, Lilia DUMINICA,
Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ
Redactor-stilizator: Corina BERZOI
Machetator: Maria BONDARI
Contabila: Maria JOSANU

Adresa redacției:

MD 2009, Chișinău, str. A. Mateevici, 60,
bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din
str. Bănulescu-Bodoni, 2. Tel.: 57-77-52. Fax: 57-76-90.
DREPTUL · Date bancare: c/d 224272202641.
BC Banca Socială.
BIC: BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor
publicate nu reflectă neapărat opinia redacției.
Redacția nu corespundează cu cititorii,
materialele autorilor nu se recenzează și nu se restituie.
Tiparul executat la tipografia USM.
Indice – 21596
Tiraj 4600
Com. 137/13 sp